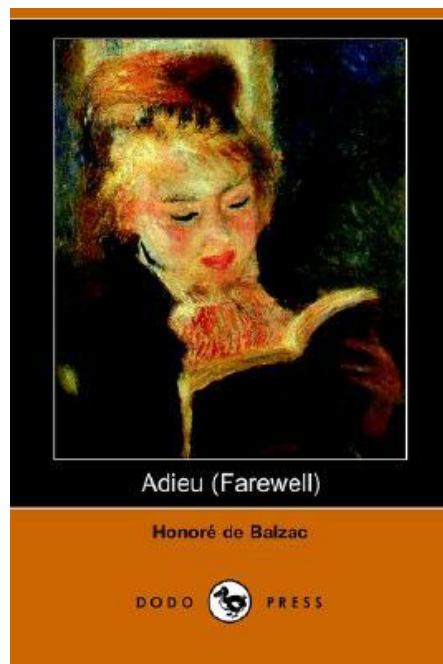

Adieu

Honoré de Balzac

Download now

Read Online ➞

Adieu

Honoré de Balzac

Adieu Honoré de Balzac

1819.

On a hot day of summer two hunters, two friends - the Marquis d'Albon and Baron Philippe de Sucy - lost in a forest in the Ile-de-France see a feminine silhouette under the foliage of a abandoned park. In this young woman, unable to do anything but mechanically repeating the single word, "Farewell", the disturbed Philippe recognizes the Countess Stéphanie de Vandières, the mistress he loved passionately and of who he was tragically separated in 1812...

Adieu Details

Date : Published 2006 by Dodo Press (first published 1830)

ISBN : 9781406505818

Author : Honoré de Balzac

Format : Paperback 52 pages

Genre : Classics, Cultural, France, European Literature, French Literature, Fiction

 [Download Adieu ...pdf](#)

 [Read Online Adieu ...pdf](#)

Download and Read Free Online Adieu Honoré de Balzac

From Reader Review Adieu for online ebook

Yani says

A veces uno no mide el verdadero impacto de lo que lee hasta que se involucra totalmente con el texto. El hecho de tener que analizarlo para un examen fue increíble, porque me ayudó a ver cosas a las que no les había prestado atención hasta que volví a leerlo. Dejando de lado mi experiencia personal (sepan disculpar: a mí me gusta hablar de eso porque nunca me llevo igual con un libro que con otro), *Adiós* es un cuento que me resultó ameno y terrible al mismo tiempo. "Ameno" porque Balzac usa un narrador que me encanta y la historia que cuenta es preciosa. Y "terrible" porque el contexto histórico y los personajes te hunden en sus miserias. El verbo que usé no es casual.

El marqués d'Albon y Felipe son los personajes que, después de volver de cacería, se topan con un convento de aspecto ruinoso y un parque descuidado. En ese lugar encuentran a una mujer que los guía hasta la construcción y, en el medio del trayecto, aparece Estefanía, una joven que está directamente relacionada con uno de ellos y que, además, sólo puede decir una palabra. La experiencia que vivió y que su tío después se encarga de reponer en una especie de *flashback* sería, tal vez, la parte más cruda del relato si no fuera porque las consecuencias son igual de peores. Esa vuelta al pasado está ambientada en los padecimientos de los franceses al cruzar el río Berésina en el marco de la invasión a Rusia, en 1812.

Me gusta la manera en la que Balzac combinó el realismo más puro (por así decirlo) con elementos que, cuando uno los detecta, son más románticos, como la casa de aspecto deplorable, las visiones casi fantasmagóricas y la locura. Y también me fascina cómo le presta una vida y una voz a todo eso que, frente a las miradas superficiales, no las tiene. Las descripciones de los paisajes no son marcos de la acción: son avisos al lector.

Es un cuento con un tono bastante diferente al de la novela *Papá Goriot*, por ejemplo, porque no se intenta retratar a los integrantes de una sociedad, sino más bien mostrar una tragedia en particular. Tal vez el retrato de la locura en Estefanía me haya parecido un poco banal (no sé si esta es la palabra exacta... ¿Dónde estará Flaubert cuando lo necesito?) pero no afecta las sensaciones que produce conocer las causas o el final.

Hay miles de cosas para decir que no importan ahora, ya que esto es una reseña y no una monografía (trato de recordármelo a mí misma porque suelo entusiasmarme). Resumiendo un poco, *Adiós* es un cuento que, además de ser interesante para analizar, tiene una historia muy linda dentro de una atmósfera triste. Piensen en *Cumbres borrascosas* y podrán acercarse bastante a lo que intento expresar.

Yves says

Le livre Adieu m'a vraiment renversé. Dans ce roman, on assiste en partie à la débandade française en Russie en 1812. Les descriptions sont tellement bonnes que je ressentais presque le froid glacial que devait supporter les soldats. De plus, Balzac parle ici de façon indirecte du syndrome post-traumatique avec Stéphanie de Vandières. Elle est tellement traumatisée qu'elle vit maintenant comme un animal. De Sucy tentera par tous les moyens de faire revenir sa belle dans le monde normal.

Pour moi, c'est un grand livre de Balzac. C'est un livre très touchant.

Το ?σχημο Ρ?ζι Καρολ?να says

Αυτ? το ?ργο ε?ναι κ?τι περισσ?τερο απ? αυτ? που αρχικ? φά?νεται.

Δημοσιε?τηκε στο περιοδικ? La Mode, σε συν?χειες, τον Μ?ιο - Ιο?νιο του 1830, με τ?τλο “Στρατιωτικ? ενθυμ?ματα, Αντ?ο” (*Souvenirs soldatesques, Adieu*). Το υλικ? για την ιστορ?α του, ο συγγραφέας, το ?ντλησε πρωτ?στως απ? δ?ο φ?λους του, στρατιωτικο?ς που συμμετε?χαν στους Ναπολε?ντειους πολ?μους, τον François-Michel Carraud (1781-1864) και κυρ?ως τον Louis-Nicolas Périolas (1785 - 1859). Αργ?τερα ο συγγραφέας θα το εντ?ξει στις Σκην?ς της ιδιωτικ?ς ζω?ς (*Scènes de la vie privée*) στα 1832 και τελικ? θα καταλ?ξει να μπει στον καν?να της Ανθρ?πινης Κωμωδ?ας μάζ? με τις υπ?λοιπες Φιλοσοφικ?ς σπουδ?ς (*Études philosophiques*).

Δυο φ?λοι ?χουν π?ει για κυν?γι στο φθινοπωριν? δ?σος του L'Isle-Adam, ο μαρκ?σιος d'Albon και ο κεντρικ?ς ?ρωας της ιστορ?ας, ο τριαντ?χρονος συνταγματ?ρχης Philippe de Sucy, ο οπο?ος μετ? απ? μακροχρ?νια αιχμαλωσ?α απ? τους Κοζ?κους στη Ρωσ?α (μετ? την ?ττα του Μ. Ναπολ?οντα στα 1812) επ?στρεψε στην πατρ?δα του, φ?ροντας επ?νω του ?ντονα τα σημ?δια απ? τις ταλαιπωρ?ες που υπ?στη. Εκε? σε ?να εγκαταλειμμ?νο μοναστ?ρι, ανακαλ?πτουν μια μυστηρι?δη γυνά?κα που ζει μάζ? με τον θε?ο της τον γιατρ? Fanjat και μια χωρικ? με νοητικ? υστ?ρηση, την απλοκ? αλλ? καλοκ?γαθη Geneviève.

Αυτ? η γυνά?κα, η οπο?α π?σχει απ? ψυχικ? ν?σο και ζει σε ?γρια σχεδ?ν κατ?σταση, δεν μπορε? να μιλ?σει, εκτ?ς απ? μια λ?ξη που επαναλαμβ?νει κ?θε τ?σο: Αντ?ο. Πρ?κειται για την κ?μισσα Stéphanie de Vandières:

“?ταν ντυμ?νη με ?να κουρελιασμ?νο φ?ρεμα απ? μα?ρο μετ?ξι. Τα μακρι? μαλλι? της ?πεφταν κυματιστ? επ?νω στο μ?τωπο και τους ?μους της, ?φταναν κ?τω απ? τη μ?ση της, χρησιμε?οντας σαν εσ?ρπα. Συνηθισμ?νη σε αυτ?ν την αφροντισι?, σπ?νια ?κανε κ?ποια κ?νηση να σπρ?ξει τα μαλλι? απ? το μ?τωπ? της, με ?να απ?τομο τ?ναγμα του κεφαλιο? της, που στιγμαία ξεσκ?παζε το μ?τωπο και τα μ?τια της απ? αυτ? το πυκν? π?πλο. Οι κιν?σεις της ?μοιαζαν με ?γριου ζ?ου, ε?χαν μια αξιοθα?μαστη μηχανικ? ακρ?βεια, μια ταχ?τητα που ?μοιαζε ταιριαστ? στη γυναικε?α της φ?ση.

Οι δ?ο κυνηγο? την ε?δαν, ?κκληκτοι, να σκαρφάλ?νει επ?νω στο κλαδ? μιας μηλι?ς και να κ?θεται εκε? με την ?νεση εν?ς πουλιου?. ?κοψε ?να μ?λο και το ?φάγε. Π?δηξε στο ?δαφος σαν σκιουρ?κι. Τα μ?λη του κορμιο? της ε?χαν εξαιρετικ? ελαστικ?τητα και φαιν?ταν να κινε?ται με ?νεση, χωρ?ς να καταβ?λλει την παραμικρ? προσπ?θεια. Κυλ?στηκε στη χλ?η πα?ζοντας σαν μικρ? παιδ?. ?πειτα τ?ντωσε π?δια και χ?ρια επ?νω στο γρασ?δι με τη χ?ρη και την φυσικ?τητα μιας γ?τας που κοιμ?ται στη λιακ?δα. Απ? μακρι?, ακο?στηκε ?νας κεραυν?ς κι εκε?νη σηκ?θηκε στα τ?σσερα με την ταχ?τητα εν?ς σκ?λου που ακο?ει β?ματα να πλησι?ζουν.

Αυτ? ε?χε ως αποτ?λεσμα να χωριστε? ο ποταμ?ς των μαλλι?ν της, που τ?ρα ?πεφταν μοιρασμ?να απ? τις δ?ο πλευρ?ς του κεφαλιο? της, επιτρ?ποντας στους δ?ο θεατ?ς να θαυμ?σουν τους λευκο?ς της ?μους που ελαμπαν σαν μαργαρ?τες σε λιβ?δι και τον λαίμ?, του οπο?ου η τελει?τητα τους επ?τρεπε να φανταστο?ν τις υπ?λοιπες ομορφι?ς του κορμιο? της.

?ξάφνα ?βγαλε μια πονεμ?νη κραυγ? και στ?θηκε ?ρθια στα π?δια της. Οι κιν?σεις της ?ταν τ?σο

χαριτωμένες και αβρινες που θάμιζε εκείνη την κρήνη της ομήχλης που αναφύρει σε ένα ποτήρι του ο Ossian. Τρέξε προς μια λιμνοθάλαμη νερό, πτάξε με ένα σπρξίμο το παπορτί της κι έρχισε να ακροβουτ το λευκό σαν αλβαστρο πδι της, θαυμάζοντας τους κυματισμούς που σχηματίζονταν στην επιφάνεια. Πειτα γοντίσε στην κρήνη του ρυακίου και διασκδάζε βουτώντας και τραβώντας απτομα τις μακριές της μποκέλες κοιτίζοντας τις σταγόνες του νερού που στραφταν στο φως του ήλιου σαν μαργαριταρήνιο στεφάνι.

Αυτή η γυναίκα είναι τρέλ! Αναφύνησε ο μαρκσιος.”

Η τραγική ιστορία της Stéphanie και η ιδιαίτερη σχέση που τη δίνει με τον Philippe, θα ξετυλιχθεί στο επόμενο κεφάλαιο, στο οποίο με τρόπο σοκαριστικό ρεαλιστικό και ωμό, σε πλήρη αντίθεση με τις ειδυλλιακές εικόνες που είχαν προηγηθεί στην αφήγηση, παρουσιάζονται τα γεγονότα της υποχρήσης του στρατού του Μ. Ναπολέοντα, στην Ρωσία του 1812, και συγκεκριμένα η δισχιση του ποταμού Berezina προκειμένου να γλιτσουν οι Γάλλοι στρατιώτες απ την καταδωξη των Κοζζκών και να καταφγουν με ασφάλεια στην Πολωνία. Κι εδώ, ο συγγραφέας χρησιμοποίησε την τεχνική του φλάς μπακ:

“Η απθεια των θαλάσμων στρατιωτών μπορεί να συλληφθεί μόνο απ εκείνους που γνωρίζουν τ σημαίνει να διασχίζεις τερστιες ερμούς χιονιό, χωρές να βλέπεις τποτα πρα απ τον χιονισμό ορίζοντα, πνοντας μονχα χιόνι, χοντας το χιόνι ως μοναδικό κρεβτι, χωρές άλλη τροφή πρα απ το χιόνι κι σως λόγω παγωμένου πατζρία, μερικές χοφτες αλερι ή λόγω κρέας αλγού. Πεθαίνοντας απ την πένα, τη δψα, την κόραση και τη στρήση πνου, αυτοί οι δυστυχείς φτάσαν στις χθες του ποταμού Berezina που αντκρίσαν ξάλα, προμθειες, αμτρητες στρατιωτικές μάξες, με λόγω για μια ολκήρη πλή στη διθεσ τους. Το χωρι Studzianka είχε ξηλωθεί συθμέλα απ την κορυφή που προηγουμένως στεκταν και είχε μεταφερθεί στην κοιλίδα. Σο επικνδυνο κι αν ταν το γαλλικό στρατόπεδο ταν ασυγκριτα καλύτερο στα μτία αυτών των ανδρών που εδώ και καιρό δεν είχαν δει τποτε άλλο πρα απ τις φριχτές ρωσικές ερμούς. Γι αυτός ταν ένα αχανές καταφύγιο κι ας ταν προσωρινό, για εικοσιτετώρα μονχα παραμον”.

Σε αυτό το έργο θγονται δύο πολύ σημαντικές θέματα. Το πρώτο έχει να κάνει με τα ψυχολογικά τραύματα του πολέμου. Οι κακουχές, οι σκήνες φρήκης, οι τραυματικές εμπειρίες γνόνται στην πορεία, για τους στρατιώτες καταφρουν να επιστψουν ζωντανοί, αναμνσεις που τους στοιχεινουν και τους προκαλούν σοβαρά προβλήματα στο υπόλοιπο της ζωής τους. Σήμερα αυτό η ασθένεια είναι γνωστή ως Post Traumatic Stress Disorder ή PTSD.

Το δεύτερο θέμα έχει να κάνει με τις γυναίκες και τα παιδιά που συνδευαν τις στρατιές του Μ. Ναπολέοντα. Απ το βιβλίο με τίτλο Soldiers, Citizens and Civilians Experiences and Perceptions of the Revolutionary and Napoleonic Wars, 1790–1820, σελ 78, μεταφρώ:

“Στα στρατόπεδα υπρχε ένας σεβαστός αριθμός γυναικών, είτε επρήκειτο για τις συζγους ή ερωμένες των στρατιωτών είτε για εκείνες που προσφεραν συγκεκριμένες υπηρεσές (κποιες απ αυτές ενπιπταν και στις δύο κατηγορές). Η Madame Lefebvre πλστρα και σύζυγος του Δοκά του Danzig αποτελέε ένα χαρακτηριστικό παρδειγμα ττοιας περπτωσης. Η ζω της θα γνεί θεατρική έργο με τίτλο “Η κυρία δε με μλλει” (Madame Sans-Gêne, απ τον συγγραφέα Victorien Sardou, το παρνήμι είναι δανεισμένο απ μια άλλη γυναίκα στρατιωτήνα, την Thérèse Figueur).

Μαζ με αυτούς που επιτελοσαν διατεταγμένες υπηρεσές, δηλαδή τις υπεθυνες επισιτισμού

(cantinières και vivandières) και τις πλ?στρες ? ασπρορουχο?δες (blanchisseuses), μαζ? με το στρατ? ταξ?δευαν και πολλ?ς ιερ?δουλες. Κ?ποιες απ? αυτ?ς φορο?σαν στρατιωτικ? στολ? και κατ? καιρο?ς ?πιαναν τα ?πλα δ?πλα στους στρατι?τες”.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι σημει?σεις που ακολουθο?ν δεν ?χουν ?μεση σχ?ση με την ανωτ?ρω κριτικ?, ε?ναι αποσπ?σματα αντεγγραμμ?να απ? τις σελ?δες 147 - 192 της βιογραφ?ας της **Nadine Satiat** με τ?τλο: Μπαλζ?κ ? η μαν?α της γραφ?ς, εκδ. Τραυλ?ς, 2001, ?που καλ?πτεται το δι?στημα απ? το 1828 ?ως και το 1830 και λειτουργε? ως σ?νοψη ?σων ?χω διαβ?σει ως τ?ρα. Ο λ?γος που τις ανεβ?ζω εδ? ε?ναι γιατ? αυτ?ς ο τρ?πος με βοηθ?ει στην επεξεργασ?α και οργ?νωση του υλικο? που χρει?ζομαι προκειμ?νου να παρακολουθ?σω καλ?τερα τη ζω? και το ?ργο του συγγραφέα, παρ?λληλα με την αν?γνωση των ?ργων του.

Τον Σεπτ?μβριο του 1828, Ο Balzac, επισκ?πτεται την περιοχ? Φουζ?ρ (Fougeres), της Βρετ?νης μ?νει στο σπ?τι του βαρ?νου - στρατηγο? Πομερ?λ. Εκε? ξεκιν?ει να γρ?φει τους Σου?νους. Επ?στρεψε στο Παρ?σι τον Δεκ?μβριο της ?διας χρονι?ς, μετ? απ? ?να δι?στημα που π?ρασε με τους δικο?ς του στις Βερσαλλ?ες. Η οικονομικ? του κατ?σταση ?ταν οικτρ?. Για την δημοσ?ευση των Σου?νων, σε τ?σσερις τ?μους, τον Ιανου?ριο του 1829, θα εισπρ?ξει απ? τον εκδοτικ? του Ουρμπαν?ν Καν?λ 1000 φρ?γκα τοις μετρητο?ς, ποσ? πενιχρ?. Για την ?κδοση θα διαθ?σει χρ?ματα ο λογοτεχνικ?ς του ατζ?ντης, Ανρ? ντε Λατο?ς (Henri de Latouche, 1785 – 1851). Ο τ?τλος με την μορφ? “Ο τελευτα?ος των Σου?νων” σκ?πιμα παρ?πεμπε σε μυθιστ?ρημα του Sir Walter Scott (M. Honore Balzac, Le dernier Chouan, ou La Bretagne en 1800, εκδ. U. Canel, Paris 1829 τ. 4). Το βιβλ?ο δεν θα σημει?σει ιδια?τερη εκδοτικ? επιτυχ?α.

εικ?να της πρ?της ?κδοσης των Σου?νων.
πηγ? gallica.

Στις 19 Ιουν?ου 1829 πεθα?νει ο πατ?ρα του Balzac. Την ?δια χρονι? ο συγγραφέας αρχ?ζει να γ?νεται δεκτ?ς σε πολλ? φημισμ?να λογοτεχνικ? σαλ?νια, γεγον?ς που τον κ?νει να συνειδητοποιε? ακ?μη πιο ?ντονα την οικονομικ? του ανεπ?ρκεια. Γι’ αυτ? δ?χτηκε μετ? απ? π?εση του εκδ?τη Λεβαβασ?ρ (Levassasseur) να γρ?ψει την “Φυσιολογ?α του γ?μου” την οπο?α ε?χε αφ?σει παρατημ?νη στο συρτ?ρι του απ? τα 1826 (δημοσιε?τηκε τ?λη Δεκεμβρ?ου 1829). Επ?σης επανασυνδ?εται ερωτικ? με την Δο?κισσα ντ’ Αμπραντ?ς (Laure Junot, duchesse d’Abrantes 1784 - 1838) η οπο?α επ?σης διατηρο?σε λογοτεχνικ? σαλ?νι και υψηλ?ς γνωριμ?ες, εν? συνεχ?ζει τον δεσμ? του με την Λωρ ντε Μπερν? (Laure de Berny 1777- 1836). Τον Οκτ?βριο του 1829 ?γραψε το δι?γημα Gloire et Malheur (Δ?ξα και Δυστυχ?α) που μεταγεν?στερα θα π?ρει τον τ?τλο La Maison du chat-qui-pelote. Στη συν?χεια, την ?δια χρονι?, γρ?φει το δι?γημα El Verdugo (Ο εκτελεστ?ς) εμπνευσμ?νο απ? αναμν?σεις της ντ’ Αμπραντ?ς και τις αφηγ?σεις του ισπανο? ποιητ? Martinez de la Rosa, που ?ταν πολιτικ?ς εξ?ριστος στο Παρ?σι.

Οι σκην?ς της ιδιωτικ?ς ζω?ς (**Scenes de la vie privee**):

Απ? τα 1824 ε?χε συλλ?βει την ιδ?α μιας συλλογ?ς διηγημ?των υπ? τον γενικ? αυτ? τ?τλο. Το Οκτ?βρη του 1829 συν?πτει συμφων?α με τον εκδοτικ? Mame et Delaunay-Vallee προκειμ?νου να ξεκιν?σει απ? την επ?μενη χρονι? η συγκεκριμ?νη σειρ?. Η συμφων?α αφορο?σε την ?κδοση δ?ο τ?μων σε σχ?μα ?γδοο. Η αμοιβ? ?ταν 1200 φρ?γκα σε γραμμ?τια πληρωτ?α σε δι?στημα απ? ?ξι ?ως δ?κα μ?νες. Θα τυπ?νονταν 900 αντ?τυπα εκ των οπο?ων ο ?διος ο συγγραφέας αναλ?μβανε

την υποχρέωση να πουλήσει 370, καθώς επήλθε επωμίζονταν τα έξοδα των διορθώσεων, αν αυτό ξεπερνούσαν τα 150 φράγκα. Εκτός αυτού, υπήρχαν προβλήματα και οικονομικές διαφορές με τον ατζέντη του, τον Latouche.

Κι όμως. Παρ' όλη την απελπιστική κατάσταση ο Balzac συνεχίζει να εργάζεται φιλητιμιά:

“Υπάρχει μέσα μου, δεν ξέρω τι, που με εμποδίζει να κάνει κάτι συνειδητό κακοφτιαγμένο. Είναι σημαντικό να χαρτζούμε στο κάθε βιβλίο ένα μάλλον. Να το κάνουμε κωλόχαρτο? να πργο αντζίο να μπει στη βιβλιοθήκη”.

Ο συγγραφέας βρίσκει μια διέξοδο επιβίωσης στη δημοσιογραφία. Αρχικά πηγαίνει σε επαφή με τον δημοσιογράφο και τυπογράφο Εμίλ ντε Ζιράρντ (Emile de Girardin 1802 – 1881) στις αρχές του 1930. Από αυτόν δημιουργήθηκαν κάποια πρωτοποριακά έντυπα της εποχής, το περιοδικό Le Voleur (Ο κλέφτης), το περιοδικό κυρίως La Mode (Η μόδα). Ο Balzac έγραψε εκεί, όπως επίσης στη καλλιτεχνική εφημερίδα La Silhouette, την οποία επίσης στο μεταξύ είχε αναλάβει ο Girardin καθώς και στην Επιφυλλίδα των πολιτικών εφημερίδων (le Feuilleton des journaux politiques) η οποία περιελάμβανε κυρίως βιβλιοκριτικές, στο σατιρικό φύλλο Η καρικατούρα (La Caricature) καθώς και στην Επιθεώρηση των Παρισίων (Revue de Paris) του Louis Desire Veron.

Σε αυτό τα έντυπα θα δημοσιεύονταν διηγήματα όπως το El Verdugo (Ο εκτελεστής), διάφορες πρόιμες εκδόχες του Gobseck (Γκόμπσεκ), το Une vue de Touraine (Μία όψη της Τουράνης) που αργότερα θα εξελιχθεί στο La Femme de trente ans (Η τριαντάχρονη γυναίκα), το Etude de femme (Σπουδή γυναίκας), το La Femme vertueuse (Η ενόρετη γυναίκα) που εξελήχθηκε στο μεταγενέστερο Une double famille (Μία διπλή οικογένεια), το Adieu (Αντίο), το Les deux rêves που θα οριστικοποιηθεί αργότερα ως Sur Catherine de Medicis (Περ' της Αικατερίνης των Μεδίκων), το Traite de la vie elegante (Πράγματ'α περ' της καλαίσθητης ζωής), το L'Elixir de longue vie (Το ελιξίριο της μακροζωίας), ο Sarrazine (Σαραζένος) και το Une Passion dans le desert (Ένα πάθος στην έρημο), δύο διηγήματα φανταστικής - κριτικής της θρησκείας με τίτλο Zero (Μηδέν) και Tout (Όλα) τα οποία θα εξελιχθούν στο Jesus-Christ en Flandre (Ο Ιησούς Χριστός στη Φλάνδρα) το La Danse des pierres (ο χορός των λίθων) το οποίο δεν μπήκε στην ανθρωπινή κωμωδία.

Στα μέσα έντυπα θα δημοσιεύονταν επίσης κριτικές και άρθρα του Balzac για λογοτεχνική αλλά και πολιτική - κοινωνική θέματα. Συνολικά η Satiat αναφέρει εξήντα συνεργασίες μέσα σε πέντε μήνες σε εφημερίδες διαφορετικών πολιτικών τάσεων. Ορισμένα από αυτά άρθρα είναι το “Περ' Καλλιτεχνών” στην Σιλουέτα το 1830 όπου και το παρακίτω απ'σπασμα:

“Ο αστής που επήκρινε τον καλλιτέχνη για τις ονειροπολήσεις του, αγνοούσε προφανώς ανάμεσα σε πένες συνεχείς αντιθέσεις ζούσε ένας άνθρωπος συνηθισμένος να κάνει τη ψυχή του καθαρόφτη στον οποίο να αντικαθρεφτίζεται ολόκληρη η οικουμένη, και όπου ανάλογα με τη δική του βοήληση να εμφανίζονται οι τ'ποι και τα θη τους, οι άνθρωποι και τα π'θη τους.

Η σκέψη είναι κατά κάποιον τρόπο κάτι ενόντια στη φύση και οι τέχνες είναι παράγωγο της κατ'χρησης της σκέψης. Αποστολή του καλλιτέχνη είναι να συλλέξει τις πιο απ'μακρές σχέσεις αλλά και να δημιουργήσει κάτι το συναρπαστικό συνταιριάζονται δύο πολύ κοινά πράγματα. Δεν έχει σημασία αν κάποιος δεκαρις φορές μέσα στην ημέρα μπορεί να δώσει την εικόνα ήλιου, παλαβό? εν?ς χάζο? μπακαλόπαιδου: ο καλλιτέχνης διαλέγεται με το μάλλον”.

Στο άρθρο με τίτλο “Η τρέχουσα εκδοτική κατάσταση” περιγράφει με τα μελανότερα χρώματα την κατάσταση:

“Ο Μπαλζ?κ που ε?χε ανακατευτε? προσωπικ? σε ?λα τα σχετικ? με το βιβλ?ο επαγγ?λματα κατ?γγελλε σε αυτ? [σσ. το ?ρθρο] τις καταστροφικ?ς συν?πειες που ε?χαν η υπερβολικ? χρ?ση πιστ?σεων και οι αμ?τηρητες πτωχε?σεις, που τελικ? οφε?λονταν στο γεγον?ς ?τι οι βιβλιοπ?λες - εκδ?τες πλ?ρωναν ?λο και συχν?τερα με μακροπρ?θεσμα γραμμ?τια τ?σο τους εμπ?ρους του χαρτιο? και τους τυπογρ?φους ?σο και τους συγγραφε?ς. Γι’ αυτ?ν τον λ?γο, το επ?γγέλμα ε?χε κατακλυστε? απ? αδαε?ς εμπ?ρους και αναξι?πιστους μεσ?ζοντες, αποτ?λεσμα να αυξ?νονται οι κ?θε ε?δους κερδοσκοπ?ες, να παρατηρε?ται επιβ?ρυνση της τιμ?ς του βιβλ?ου με τις επιπρ?σθετες προμ?θειες ? αντιθ?τως τρομερ? υποτ?μησ? του, με το ξεπο?λημα ολ?κληρων εκδ?σεων σε εξευτελιστικ? τιμ? προκειμ?νου να βρεθε? το απαρα?τητο ρευστ? χρ?μα. Αποτ?λεσμα: Καν?νας δεν ?θελε πλ?ον να προεξοφλε? γραμμ?τια εκδοτ?ν, το επ?γγέλμα ε?χε χ?σει την αξιοπιστ?α του και, με τον παραδοξ?τερο τρ?πο, κατακρημνιζ?ταν τη στιγμ? που η αν?γνωση ε?χε γ?νει μια πραγματικ? αν?γκη της ευρωπ?κ?ς φαντασ?ας. Γι’ αυτ? πολλο? συγγραφε?ς προκειμ?νου να κερδ?σουν τα προς το ζην, στρ?φονταν ?πως και ο Μπαλζ?κ στον Τ?πο”.

?γραψε επ?σης μια δριμε?α κριτικ? εν?ντια στο θεατρικ? του Victor Hugo “Ερν?νης” το αν?βασμα της παρ?στασης του οπο?ου προκ?λεσε επεισ?δια και ?κανε τον Balzac να μιλ?ει για μια “επ?πλαστη επιτυχ?α που αν την επικροτ?σαμε θα μπορο?σε να μας γελοιοποι?σει σε ?λη την Ευρ?πη”.

Στο ?ρθρο “Περ? της Μ?δας στη λογοτεχν?α” αναφ?ρει:

“ο ταλαντο?χος ?νθρωπος μπορε? να καταβροχθιστε? στον κ?σμο μας ?λλοτε απ? κ?ποιο ψευδοσ?στημα, ?λλοτε απ? κ?ποιο παρε?στικο κ?κλωμα ? ακ?μα και απ? μια παρ?λογη εγωπ?θεια [...] Β?λαμε την πο?ηση μ?σα στην πρ?ζα και απορο?με που δεν ?χουμε πια πο?ηση. Αφο? εξαντλ?σαμε κ?θε κατ?σταση, τ?ρα θ?λούμε κ?τι δραματικ?. Δεν πιστε?ουμε σε τ?ποτα και θ?λούμε π?στεις”.

Στις δεκαενν?α “Επιστολ?ς για το Παρ?σι” οι οπο?ες δημοσιε?τηκαν αν?νυμα, σε συν?χειες ως το 1831, σχολι?ζει το πολιτικ? και κοινωνικ? γ?γνεσθαι της εποχ? του. Σε πολιτικ? επ?πεδο οι απ?ψεις του συνοψ?ζονταν στο εξ?ς:

“Μια αναγκαστικ? αποδοχ? της συνταγματικ?ς μοναρχ?ας που π?γαζε απ? τη λα?κ? βο?ληση, μια μοιρολατρικ? υποταγ? αν?μεσα στην τ?ξη των κατεχ?ντων και τις προλεταριατικ?ς τ?ξεις, ?νας σκεπτικισμ?ς που ?βρισκε ?λες τις κυβερν?σεις ?διες, αφο? ?λες ?ταν αναγκασμ?νες να χρησιμοποιο?ν τα ?δια κ?λπα, να επιχειρο?ν τις ?διες λαθροχειρ?ες, να κ?νουν τους ?διους θεατρinισμ?ς π?νω στα ?δια π?ντα σαν?δια, ε?τε δημοκρατικ?ς ?ταν αυτ?ς ε?τε μοναρχικ?ς”.

Το Μ?ρτιο του 1830 εκδ?θηκε η δ?τομη συλλογ? διηγημ?των του με τ?τλο “Σκην?ς της ιδιωτικ?ς ζω?ς” ((Scenes de la vie privee) απ? τον εκδοτικ? τον εκδοτικ? Mame et Delaunay-Vallee η οπο?α περιλαμβάνει:

Α? τ?μος:

La Vendetta, Les dangers de l'inconduite, Le Bal de Sceaux

Β?τ?μος:

Gloire et malheur ; La femme vertueuse ; La paix du menage

εικ?να της πρ?της ?κδοσης
πηγ? gallica.

fun fact: Στα υπ? ?κδοση βιβλ?α του συγγραφ?α στο τ?λος του ? τ?μου αναφ?ρεται το “Οι τρεις Καρδιν?λοι” το οπο?ο, κα?τοι ο συγγραφ?ας ε?χε στα σχ?δι? του, προφαν?ς, τελικ? ?μως δεν γρ?φτηκε ποτ?!

Nuno Neves says

Tinha este pequeníssimo livro na prateleira do meu quarto há séculos. Decidi pegar nele há alguns dias e fui aproveitando os escassos minutos que tenho tido para o ler, porque é sempre bom ler um autor tão conceituado como Balzac.

O início da história é bastante bonito e as descrições balzacianas (será que é este o termo?) são muito bem conseguidas. Conseguiu pintar um quadro com as suas palavras, transmitindo as sensações de uma forma muito interessante. Já a segunda parte, por descrever um cenário de guerra, não me agradou tanto. Não que Balzac tenha feito aí más descrições; antes pelo contrário! Apenas achei difícil ir seguindo os vaivéns das personagens naquele mundo bélico. Com o início da 3ª parte da obra, o meu prazer subiu exponencialmente. Gostei muito da 3ª parte e o final, ainda que não seja propriamente inovador, está muito bem conseguido. Creio que esta pequena história, na verdade, sintetiza um pouco o estilo balzaciano: a meio caminho para a escrita realista, na qual os espaços ocupam um lugar central, daí as longas descrições, mas ainda bastante enraizado na tradição romântica.

Obrigado, Balzac, pela obra! Tenho outras lá em casa à espera que eu as leia...

Kenneth Bareksten says

Balzac, hva kan man si. En realismens og tragediens mester, i hvertfall i Adieu. Leste en original oversettelse på dansk fra 1890 med tidvise absurde danske kommaregler, men hva gjøre vel det når man kan lese; "Mon vi nogen Sinde, mer skal danse Trénis paa et gulv i Paris"

I korte trekk: en tredelt novelle der første del gir oss et innblikk i et savnens retrospektivitet fra Filip de Sacy. Etter å ha blitt skilt fra sin Stefanie på Berezinas bredder, som også var åsted for et av de blodigste slagene i Napoleonskrigen, møter han henne igjen som gal; hun kjenner ham ikke igjen, hun ytrer bare Adieu. Siste del dreier som om et banalt forsøk på å rekonstruere Berezinas brennende bredder for, om mulig, finne forstanden tilbake.

I et litteraturkritisk blikk er denne novellen høyst spennende. Shoshana Felmans emminente essay;"Kvinner og galskap. Det kritiske feilgrepet (Balzac: "Adjø"), skisserer hun opp et snedig paradoks. Hvis det er slik at kvinnen mister sin kvinnelighet til galskapen, hvordan kan det påstås at kvinner er synonymt med galskap? Hun tar også et oppgjør med den vestlige, og høyst makuline, litterære kanon.

Anbefaler å lese Shoshana parallellt med Balzac, det vil åpne seg uante perspektiver som vil gi Balzac en annen dybde. Dog det skal sies at Balzac klarer seg helt fint på egenhånd.

Wickie says

Totally amazing book. I can say, that upon the description of the masses of people dying in the cold floods of the Beresina I felt sick, truly sick so that I needed to catch some breaths of fresh air. This book shows how brutal love can be.

Simultaneously it gives a good example on how unfair and non-glorious war is. This probably is just exactly what today's generations of "call of duty" or "battlefields" should read.

Minus one star because the author enjoys describing the landscape far too much.

Molly says

Encontrei este livro na biblioteca da Faculdade e trouxe-o para ler. Com apenas 80 páginas, pequenas dimensões e uma capa bem bonita, achei-o excelente. Não pesa nada e é de fácil transporte. Também já há algum tempo que queria ler algo deste autor.

Este pequeno conto é uma delícia. Fiquei completamente maravilhada com a paixão presente na obra. A paixão e o amor que nela se apresentam é de uma pujança que faz estremecer o coração.

Este conto conta um episódio da vida de Phillipe de Sucey, um major francês que esteve na guerra da França contra a Rússia, no período de Napoleão, em 1812.

Em 1820, Phillipe vai com o seu amigo D'Albon, pelo meio de uma floresta, quando encontram uma bela casa, do género de um ermitério abandonado, coberto de trepadeiras e com ares de abandono. Porém, aquando se aproximam, vêem uma estranha mulher, de longos cabelos negros revoltos, pele pálida, olhos negros e parados e um longo vestido negro. Pensando tratar-se de algo sobrenatural decidem aproximar-se ainda mais, descobrem outra estranha mulher. Enquanto fazem perguntas à estranha mulher, parecida com uma índia, a outra aproxima-se, curiosa. Ao vê-la de perto, Phillipe tem um ataque e cai desmaiado.

A história retrocede no passado e é nos apresentado a vida de Phillipe na Rússia, tentando salvar a sua amada e o esposo desta, a condessa de Vandrières, que desaparece para sempre depois desse episódio. Anos depois, Phillipe reencontra Stéphanie naquela casa antiga e abandona e faz tudo para reviver o seu amor.

O que aqui se nos apresenta é um romance trágico e melancólico, bem ao estilo dos grandes romances do período Romântico. Todo o ambiente de melancolia, amor ardente, paixão, loucura, drama, tristeza e degradação da condição humana e posterior desilusão, é-nos aqui apresentado. Este pequeno conto consegue ter todos estes ingredientes. Fez-me lembrar "O Monte dos Vendavais", de Emily Bronte, em vários momentos; livro esse que foi um deleite para a minha imaginação e emoção. Não podia deixar de dar nota máxima a este pequeno conto, pois de facto a história narrada nas suas páginas é de extrema mestria e beleza, com personagens fortes e memoráveis.

Um conto que recomendo sem reservas!

djamb (Sofia) says

Crítica completa em www.folhasdepapel.wordpress.com

Embora tente lutar contra o intuito de julgar os livros pela capa, com este pequeno conto não resisti. A capa parecia-me tão triste, melancólica e doce e a crítica prometia um mergulho tão intenso no período da Restauração e na história francesa que acabei por abrir rapidamente esta pequena obra de Honoré de Balzac.

“O último adeus” é um pequeno conto que foi escrito e publicado em várias partes num semanário francês, acabando estas partes por ser compiladas para a edição do livro. A história divide-se em duas partes distintas, embora relacionadas uma com a outra: o momento em que Phillipe de Sucey, o nosso protagonista, encontra o seu amor há muito perdido, a condessa Stéphanie de Vandières, depois de a perder havia muito num episódio bélico desenrolado na Rússia aquando da retirada das tropas francesas e da famosa passagem pelo rio Berezina, passagem a qual constitui a segunda parte do livro.

Esta divisão do conto em duas partes deixou-me a sensação que ambas as histórias, embora relacionadas, dariam dois livros diferentes. Ou dariam, por outro lado, pano para mangas para um romance literário sólido e apaixonante. A forma como o autor descreve sucintamente como Phillipe redescobre a sua amada é muito superficial, pouco apaixonante, meramente descritiva, o que acabou por não atribuir emoções profundas nem meramente realistas às personagens, deixando a impressão que ‘ouvimos’ uma breve história de um reencontro informal que poderia ser contada por qualquer pessoa num encontro de amigos. Interessante, sim, é a forma como o autor descreve e relata a infelicidade e demência que a dor e o sofrimento podem fazer a uma pessoa, ao reflectir traços de loucura a Stéphanie que a levam a perder a compostura e a comportar-se como um animal, cujo comportamento é objecto de interesse e de estudo. Sobre este tema, surpreendi-me ao constatar no Goodreads que há quem tenha utilizado este livro para estudar o comportamento humano e o citar nas suas teses.

Por outro lado, o flashback ao desencontro de ambas as personagens na retirada das tropas russas é mais profundo e entranha-se mais nos pormenores das circunstâncias em que a narrativa se desenrola, roçando acontecimentos históricos na perspectiva das personagens embora, também aqui, as descrições sejam mais descritivas e aborrecidas do que propriamente emocionantes ou envolventes. Com enfoque nas personagens, Balzac descreve a narrativa que decorre num cenário de guerra, evidenciado pelo instinto de sobrevivência dos militares e pelo desespero humano em condições extremas, situado em situações de vida ou morte.

“O heroísmo destas tropas generosas ia mostrar-se inútil. Os soldados que afluíam em massa às margens do Beresna vinham encontrar, por desgraça, essa imensidão de carros, de caixas, de móveis de toda a espécie, que o exército tivera de abandonar ao efectuar a travessia do rio nos dias 27 e 28 de Novembro. Herdeiros de riquezas inesperadas, esses desgraçados, endurecidos pelo frio, instalavam-se nos bivaques vazios, partiam o material do exército para construírem cabanas, acendiam fogueiras com tudo o que lhes vinha às mãos, despedaçavam os cavalos para se alimentarem das suas entranhas, arrancavam as cortinas ou as capotas dos carros para se cobrirem, e ficavam-se a dormir, em vez de continuarem o caminho e transporem, durante a noite, esse Berezina que uma incrível fatalidade tornara já tão funesto para o exército.

A apatia desses pobres soldados não a podem compreender senão os que se lembram de terem atravessado esses vastos desertos de neve sem poderem beber outra coisa que não fosse a própria neve, sem outra cama além da neve, sem outra perspectiva além do horizonte de neve, sem outro alimento que não fosse a neve ainda ou algumas beterrabas geladas e uns punhados de farinhas ou carne de cavalo. Mortos de fome, de sede, de cansaço e de sono, esses infelizes chegavam à praia onde se lhes deparava madeira, lume, alimentação, inúmeros carros abandonados, bivaques, enfim, toda uma cidade improvisada”.

Não recomendo a edição que li (edição de bolso do Diário de Notícias), visto que a tradução é muito má e se encontram ao longo de todo o livro gravíssimas falhas gramaticais.

Bertrand Jost says

Short story. A seemingly crazy woman roams in the park of a ruined castle. She is the survivor of Napoleon's retreat of Russia. She was separated from her friend Major Philippe de Suty during the fateful crossing of the Berezina River and de Suty who now recognized her wants to bring her back to sanity. I was not taken by this tragedy where everything converges to end badly. Characters do not have enough complexity to attract the reader's interest.

Jackie says

well, it wasn't BAD and i didn't not like it but i didn't really get it. it takes place during the Napoleonic War in 1812– 2 friends are trying to get a woman safely home from the war. she has gone crazy and will only say “adieu”. she is the sweetheart of one of the men and he goes from wanting to help her, to wanting to kill her, to believing she will be alright. she comes back to sanity, recognizes him, then immediately dies.

the writing was good but it was kind of too short to develop a like or dislike for the characters. a short review for a short book.

Lisa says

In Chapter 1, two gentlemen, Colonel Philippe de Suty and D'Albon, a Deputy are lost while out on a hunting trip. Suty is hale and hearty while Albon is fat and unfit and so lags behind as they try to find their way. However, something Albon says upsets some secret sorrow within Suty and that slows him down for a while.

They are trying to get to Casson, but Albon is just saying that he would rather stop and rest at the nearest village, when lo and behold! they come across a desolate and derelict monastery. As they come closer they see a ghostly woman, and on a whim they decide to take rest at the monastery. At the gates they come across an imbecilic peasant woman who can barely talk beyond telling them her name (Genevieve) and the name of the monastery (Bons-Hommes).

When the ghostly woman is seen again, Suty faints away in shock. Albon fires his gun to summon help and who should be passing by but the de Granvilles in their carriage. They identify the young woman as the Comtesse de Vandieres, and they say she is mad. Suty briefly recovers to call out her name as Stephanie and then faints away again, lucky not to die of shock. (As they did in those days, apparently).

The next day Albon goes to find out about the woman and meets up with a man who turns out to be her uncle at the gates. He knows Suty and wonders where he has been. Albon explains that he was away fighting the Russians (in Napoleon's ill-fated campaign) and spent five years as a captive in Siberia...

In Chapter 2 the relationship between Suty and Stephanie is explained. It is 1812 and Napoleon's army is in

retreat. They've made camp at Beresina but the Russians are at their heels and everyone is starving in the snow. General Elbe tells Suty to evacuate ASAP before the Russians arrive and so he goes to rescue Stephanie for whom he clearly holds a torch even though she is married to someone else.

Things go from bad to worse: starving soldiers kill Suty's horse to eat, and they tear up Stephanie's carriage to burn for firewood. As the Russians arrive, Elbe fires the bridge to cut off their advance, leaving thousands of his own men to their fate. Suty saves Stephanie by getting the men to build a raft but her husband is drowned, decapitated by sharp ice as they flee.

Chapter 3 is entitled The Cure, but there isn't one really. Stephanie has lost her wits completely, traumatised by having been subject to all kinds of trauma on the return journey, possibly including rape though Balzac isn't specific about that, save to say that eventually her uncle finds her naked and distraught and takes her back to the monastery where she is cared for by the imbecile Genevieve with whom she has some kind of soothing understanding. Suty tries all kinds of stratagems but she doesn't recognise him at all. It is not until they recreate the scene at Bersina (river works, same carriage, a crowd of peasants making the noise of the soldiers etc) that there is a brief moment of recognition: she calls out Suty's name, and then dies of shock. Philippe de Suty then blows his brains out.

This tragedy seems like the only possible outcome really. Balzac could not contemplate concluding his story any other way, because it would have involved the rehabilitation of a woman possibly raped and running around naked like a savage. Men were not the only victims of Napoleon's mad venture, but Balzac could not risk offending his readers with a different ending for Stephanie.

Andrea Love says

Lost love can so damage the mind that the physical person becomes barely recognizable. This story is a great example of how some people change after lost love while others become stuck at the mental point of abandonment. When the abandonment is resolved, the shock is so great, the physical shell which has held things together for so long, cannot handle the shock, shattering completely.

Sylvester says

Balzac gets right into the action in "Farewell". Skipping his usual lengthy descriptions, this little book might seem out of place among the rest of his Human Comedy, but the writing quality is unchanged. Balzac skillfully if briefly tells a story of the after-effects of war. I love how the word "Farewell" haunts the tale.

Sarena says

I read this for a French seminar, and it's a fascinating examination of how the patriarchy and androcentrism hurts both men and women. I suppose the novella could also be read as an exploration of the consequences of war, but I approached it from a feminist studies perspective.

Mary says

Je n'ai pas été franchement bouleversée par cette nouvelle, et il me semble que cela est dû à la chronologie de la narration. L'effet de surprise recherché ne fonctionne pas sur moi car tout est assez évident. Cependant ce qu'on ne peut pas enlever à Balzac, c'est qu'il sait décrire avec un réalisme affolant. J'ai ressenti le froid, la douleur et la fatigue de ces soldats. Il décrit aussi très bien et avec beaucoup de vérité le genre humain, ce qui malheureusement fait que pour moi il est assez difficile de s'attacher ou de s'identifier à un personnage. Pour résumer je n'ai aimé que l'ambiance de l'histoire, et non son intrigue.
